

Переглянута Європейська хартія про участь молоді в місцевому та регіональному житті

Конгрес місцевих і регіональних влад
Ради Європи

The Congress

Le Congrès

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

**Переглянута Європейська хартія
про участь молоді в місцевому та
регіональному житті**

Cover: SPDP, Council of Europe

Layout: Congress of Local and Regional Authorities

Photo: Council of Europe

Council of Europe, July 2015

Printed at the Council of Europe

Вступ	5
Переглянута Європейська хартія про участь молоді в місцевому та регіональному житті	10

Вступ

«Активна участь молодих людей в ухваленні рішень і діяльності на місцевому і регіональному рівнях має важливе значення, якщо ми хочемо побудувати більш демократичне, солідарне і процвітаюче суспільство. Участь у демократичному житті будь-якої спільноти не зводиться до голосування або висунення кандидатів на виборах, хоча й це вельми важливо. Участь та активна громадянська позиція передбачають наявність прав, засобів, простору і можливостей, а де необхідно – підтримку, щоб приймати участь і впливати на рішення, а також брати участь в акціях і заходах з тим, щоб сприяти побудові кращого суспільства». *Преамбула переглянутої Європейської хартії щодо участі молоді в громадському житті на місцевому і регіональному рівні.*

Преамбула переглянутої Європейської хартії про участь молоді в громадському житті на місцевому та регіональному рівнях роз'яснює, що ефективна участь молоді має важливе значення для здорового, демократичного суспільства. Це особливо актуально, враховуючи контекст зниження участі молодих людей у традиційних політичних процесах, що спостерігалось в останні роки. Тільки тоді, коли державна політика – будь то на національному, регіональному або місцевому рівні – буде відображати реалії молодих людей, буде відроджений інтерес молоді до політики.

Уже в 1992 році Постійна конференція місцевих і регіональних органів влади Ради Європи, попередник Конгресу місцевих і регіональних органів влади, зрозуміла, що участь молоді вимагає прихильності з боку місцевих і регіональних органів влади до формування культури, в якій молоді люди мають

можливість робити свій внесок цінними й значущими способами. Прихильність Постійної конференції була транспонована у Європейську хартію про участь молоді в муніципальному та регіональному житті, яка стала результатом дискусій між молодими людьми та місцевими і регіональними виборними представниками.

Хартія була переглянута в 2003 році на прохання молодих учасників на конференції на тему «Молодь – рушійна сила в містах і регіонах», організованій Конгресом у Кракові (Польща) в березні 2002 р. для відзначення 10-тої річниці Хартії.

Легітимність демократичних інститутів може бути поставлена під сумнів через відстань між місцями, в яких приймаються рішення, і людьми, на яких ці рішення впливають. Місцеві та регіональні органи влади мають перевагу в тому, що вони знаходяться до громадян найближче з усіх інших органів, і оскільки вони розпочинають справжній діалог і встановлюють партнерські стосунки з людьми, що живуть на їх території, їхня політика може стати по-справжньому демократичною, актуальною й ефективною, тому що вона заснована на потребах громадян. Молоді люди є громадянами міст і регіонів, в яких вони живуть, і якщо культура участі молоді й має бути розвинута, то вона може вкоренитися і вирости саме на цих рівнях.

Молоді люди мають право брати участь у демократичних структурах і процесах наших суспільств. Вони мають право бути почутими і приймати свої власні рішення з питань, які будуть впливати на них і їхнє життя. Однак, для цього необхідно, щоб молоді люди визнавалися не в якості жертв, або як уразлива група, яка потребує захисту, і жодному випадку як об'єкти втручання дорослих, які припускають, що вони знають, що краще для молодих людей. Цей підхід, схвалений у переглянутій Хартії, виступає за адекватну підтримку і прихильність до

впровадження політики й практики участі молоді. Тільки в цьому випадку органи влади зможуть уникнути ризику залучення молодих людей виключно символічними способами.

Переглянута Хартія ділиться на 3 частини: секторальна політика; документи для участі молоді та інституційні форми участі молоді в місцевих і регіональних справах.

У частині I переглянутої Хартії міститься огляд різних областей політики, таких як охорона здоров'я, міське середовище, освіта тощо, а також пропонується ряд конкретних заходів, які можуть забезпечити необхідну підтримку для участі молодих людей в своїх громадах.

У частині II розглядаються ідеї та інструменти, які можуть бути використані місцевими та регіональними органами влади з метою розширення участі молоді, такі як навчання, інформаційні послуги, інформаційно-комунікаційні технології, молодіжні організації і т.д.

У частині III увага концентрується на інституційній участі та структурах і підтримці, які повинні бути засновані з метою залучення молодих людей у процеси, в яких вони можуть визначати свої потреби, розробляти рішення, приймати рішення, які зачіпають їх, і якщо вони можуть – планувати дії з місцевими та регіональними органами влади на рівних умовах. Ці структури можуть включати молодіжні ради, молодіжні парламенти або молодіжні форуми, які, наприклад, мають бути постійними структурами, що складаються з виборних або призначених представників, і повинні давати молодим людям пряму відповідальність за проекти і вплив на політику, і так далі.

Молодь може приймати участь у багатьох напрямках, починаючи з добровільної роботи до активної участі в організаціях, від участі в неформальній освіті до агітації. Переглянута Хартія Конгресу спеціально спрямована на

сприяння участі молоді на місцевому та регіональному рівнях, надаючи конкретні ідеї та інструменти. Вона не є набором правил, які повинні виконуватися поступово, з метою домогтися ефективної участі молоді, оскільки ситуації відрізняються в різних країнах - дійсно, ситуації відрізняються в різних спільнотах. Тому переглянута Хартія повинна розглядатися як набір принципів, передової практики і керівних настанов для підвищення участі молоді на місцевому та регіональному рівнях. Хоча переглянута Хартія й не є юридично обов'язковим документом, Комітет Міністрів Ради Європи ухвалив рекомендацію на підтримку її реалізації, що означає, що держави-члени несуть моральну відповідальність за її реалізацію, навіть якщо вони юридично не зобов'язані це робити.

Система спільного управління, що використовується в молодіжному секторі Ради Європи, в якій молоді люди і представники уряду засідають за одним столом, щоб ухвалювати спільні рішення, які засновані на реальності молодих людей, є моделлю участі, яка повинна унаслідуватися у всіх місцевих і регіональних радах. Переглянута Європейська хартія про участь молоді в місцевому та регіональному житті є інструментом, який сприяє спільному управлінню і, якщо широко використовуватиметься в Європі, дозволить молодим людям зробити свій внесок у будівництво інклюзивного і процвітаючого суспільства, реалізувати своє право на демократичну громадянськість і повністю реалізувати свій потенціал в якості активних громадян суспільства.

Переглянута Європейська хартія про участь молоді в місцевому та регіональному житті

Хартія, без статусу конвенції

ухвалена Конгресом місцевих і регіональних органів влади Європи (10-е засідання - 21 травня 2003 - Додаток до Рекомендації 128)

Вступ

Основа того, що повинно було стати переглянutoю Європейською хартією про участь молоді в громадському житті на місцевому та регіональному рівнях, була закладена на першій і другій конференції з молодіжної політики, організованих Постійною конференцією місцевих і регіональних органів влади Ради Європи, які проводилися в Лозанні (червень 1988 року) і в Лланголлені (вересень 1991 року) відповідно. Незабаром після цього, в березні 1992 року, Постійна конференція прийняла Резолюцію 237 і її статтю 22, в якій говориться про ухвалення Хартії.

У рамках святкування 10-річчя Європейської хартії про участь молоді в громадському житті на місцевому та регіональному рівнях Рада Конгресу Європи місцевих і регіональних органів влади Європи, в партнерстві з Дирекцією у справах молоді та спорту Ради Європи, організувала конференцію під назвою «Молодь – рушійна сила в своїх містах і регіонах». Загальною метою конференції, що відбулася в Кракові 7 і 8 березня 2002 року, було оцінити успіх, досягнутий в області активізації участі молоді за час десятирічного існування Хартії, а також обговорити можливості подальшого розширення участі молоді, зокрема завдяки поширенню передового досвіду. Учасники

конференції ухвалили Краківську декларацію, в якій вони підтвердили, що молоді люди є громадянами муніципалітетів і регіонів, в яких вони живуть, точно так само, як і будь-яка інша вікова група, і, отже, повинні мати доступ до всіх форм участі в житті суспільства, а також підтвердили і підвищили роль молоді в розбудові демократичного суспільства, зокрема, у місцевому та регіональному суспільному житті. Крім того, Конференція стала внеском в Інтегрований проект Ради Європи «Демократичні інститути в дії».

Крім того, учасники закликали відповісти на нові виклики, що стоять перед молоддю в сучасному суспільстві. Отже, вони попросили Конгрес місцевих та регіональних органів влади Європи і Консультативну раду з питань молоді Ради Європи призначити експертів для підготовки пропозицій щодо внесення поправок в Європейську хартію про участь молоді в місцевому та регіональному житті, щоб вона реагувала на нові виклики двадцять першого століття, такі як інформаційне суспільство та відсутність безпеки в містах.

Робочі наради були скликані в кінці 2002 року і на початку 2003 року. Обговорення на цих робочих засіданнях поклали основу нинішній версії Хартії. Ця версія Хартії складається з трьох розділів. Перший надає місцевим і регіональним органам влади керівні настанови для здійснення політики, що впливає на молодь, в цілому ряді областей. Друга частина містить всі необхідні інструменти для розширення участі молодих людей. Нарешті, у третьому розділі містяться рекомендації стосовно того, як забезпечити інституційні умови для участі молодих людей.

Преамбула

Активна участь молодих людей в ухваленні рішень і діяльності на місцевому і регіональному рівнях має важливе значення, якщо ми хочемо побудувати більш демократичне, солідарне і процвітаюче суспільство. Участь у демократичному житті будь-якої спільноти не зводиться до голосування або висунення кандидатів на виборах, хоча й це вельми важливо. Участь та активна громадянська позиція передбачають наявність прав, засобів, простору і можливостей, а де необхідно – підтримку для участі і впливу на рішення і участі в акціях і заходах з тим, щоб сприяти побудові кращого суспільства.

Місцеві та регіональні органи влади, які є найближчими до молоді, відіграють дуже важливу роль у сприянні участі молоді. При цьому, місцеві та регіональні органи влади можуть забезпечити, щоб молоді люди не тільки мали можливість познайомитися з принципами демократії і громадянства, а й мали можливість практикувати їх. Тим не менш, участь молоді в житті суспільства не обмежується лише формуванням активних громадян і побудовою демократії в майбутньому. Дуже важливо, щоб участь значила для молодих людей, що вони можуть впливати і формувати рішення і дії, коли вони молоді, а не тільки на більш пізньому етапі життя.

Якщо місцеві та регіональні органи влади підтримують і заохочують участь молоді, вони також сприяють її соціальній інтеграції, допомагаючи їй не тільки впоратися з проблемами і труднощами, але й викликами сучасного суспільства, в якому часто переважають анонімність і індивідуалізм. Тим не менш, для успішної, стабільної і осмисленої участі молоді у місцевому та регіональному житті необхідно більше, ніж розвиток або реорганізація політичних чи адміністративних систем. Будь-яка політика і заходи, покликані активізувати участь молоді, повинні забезпечувати, щоб культурне середовище поважало молодих

людей, а також враховувати різні потреби, обставини та сподівання молодих людей. Вони також обов'язково повинні включати елементи розваги і задоволення.

Принципи

1. Участь молоді в місцевому та регіональному житті має стати частиною загальної політики залучення громадян у суспільне життя, викладеної в Рекомендації Rec (2001) 19 Комітету міністрів державам-членам про участь громадян в місцевому суспільному житті.

2. Місцеві та регіональні органи влади переконані, що всі галузеві стратегії повинні бути молодіжними. Тому вони зобов'язуються дотримуватися положень цієї Хартії та впроваджувати різні форми участі, які визначатимуться за погодженням і спільно з молоддю та її представниками.

3. Принципи та різні форми участі, описані у цій Хартії, застосовуються до всіх молодих людей без дискримінації. Для того, щоб досягти цього, особлива увага повинна приділятися стимулюванню участі в місцевому і регіональному житті молодих людей з неблагополучних верств суспільства і з етнічних, національних, соціальних, сексуальних, культурних, релігійних та мовних меншин.

Частина I. Галузева політика

I.1. Політика з питань спорту, відпочинку та асоціативного життя

4. Місцеві і регіональні органи влади повинні підтримувати соціально-культурні заходи, які проводяться молодіжними об'єднаннями і організаціями, молодіжними групами і громадськими центрами, які, разом з сім'єю і школою, роботою,

є одним із стовпів соціальної єдності в місті або регіоні; вони є ідеальним каналом участі молоді і реалізації молодіжної політики в області спорту, культури, ремесел і промислів, художніх та інших форм творчості і вираження, а також в галузі соціальної діяльності.

5. З метою розвитку місцевих та регіональних молодіжних об'єднань, місцеві і регіональні органи влади повинні використовувати відповідні заходи, надавати підтримку, зокрема тим організаціям, які готують працівників і керівників молодіжних клубів і організацій, а також молодіжним працівникам, які відіграють важливу роль в житті суспільства на місцевому і регіональному рівнях.

6. Місцеві і регіональні органи влади повинні закликати громадські об'єднання активно сприяти залученню молоді в діяльність їх статутних органів.

I.2. Політика щодо сприяння зайнятості молоді та боротьби з безробіттям

7. Економічні та соціальні умови, з якими стикаються молоді люди, впливають на їх готовність і здатність брати участь у житті своєї громади. Коли молоді люди не мають роботи або живуть у злиднях, у них навряд чи будуть бажання, ресурси і соціальна підтримка, щоб бути активними громадянами у місцевому та регіональному житті. Молоді люди, які є безробітними, ймовірно, будуть одними з найбільш знедолених у суспільстві, і тому місцевим і регіональним органам влади слід розробляти стратегії та ініціативи, спрямовані на зниження безробіття серед молоді.

8. Таким чином, місцеві та регіональні органи влади повинні:

- i. розробляти політику та програми спільно з представниками молоді (включаючи тими, які не мають роботи або можуть її втратити), місцевими роботодавцями, профспілками, органами освіти, професійної підготовки та зайнятості, а також молодіжними організаціями з метою усунення причин безробіття серед молоді і збільшення можливостей працевлаштування для молоді;
- ii. створювати місцеві центри зайнятості для надання спеціалізованої допомоги і підтримки молодим безробітним людям у пошуку цікавої і стабільної роботи. Молоді безробітні люди повинні мати право брати участь в управлінні цими центрами, якщо вони того побажають;
- iii. підтримувати створення компаній, підприємств і кооперативів молодими людьми або групами молодих людей за допомогою надання фінансової та іншої підтримки, зокрема приміщень, устаткування, навчання та професійної допомоги;
- iv. заохочувати молодь до експериментів з соціальною економікою, ініціативами з самопомоги або кооперативами.

1.3. Міське середовище і житлові умови, житлова політика і транспорт

9. Спільно з представниками молодіжних організацій, місцеві та регіональні органи влади повинні створювати умови для розвитку міської екологічної політики на основі більш комплексного, менш роздробленого життєвого середовища, сприятливого для соціальної взаємодії і розвитку високоякісного громадського простору.

10. Місцеві та регіональні органи влади повинні проводити політику житлового і міського середовища, активно залучаючи молодь до консультації, об'єднуючи місцевих або регіональних виборних представників, керівників економічних структур, лідерів громадських об'єднань та архітекторів. Їх метою є:

- i. розробити програми формування більш гармонійного середовища, що сприяє самовираженню особи і зміцненню реальної солідарності між поколіннями;
- ii. розробити узгоджену політику розвитку міського середовища, яка враховувала б соціальні та культурні структури населення у складанні програм житлового будівництва та/або реконструкції житла.

11. У тісній співпраці з молодіжними організаціями, об'єднаннями квартиранаймачів та/або організаціями споживачів, установ соціального житла та соціальними працівниками місцеві і регіональні органи влади повинні сприяти розвитку або розвивати в рамках існуючих соціальних структур:

- i. місцеві інформаційні служби пошуку житла для молодих людей;
- ii. місцеві механізми (наприклад, дешеві кредити, системи гарантування орендної плати) для допомоги молодим людям в отриманні доступу до житла.

12. Мобільність молодих людей можлива за рахунок легкого доступу до громадського транспорту, основними користувачами якого є вони. Така мобільність абсолютно необхідна для участі в суспільному житті і відчуття себе повноцінними громадянами.

13. Тому молодь повинна брати участь в організації громадського транспорту, як на місцевому, так і на

регіональному рівні. Спеціальні тарифи повинні дозволяти найбільш знедоленим молодим людям подорожувати.

14. У сільській місцевості мобільність і транспорт є однією з фундаментальних необхідностей для забезпечення якості життя, а не тільки сприяння в участі. Таким чином, місцеві і регіональні органи влади повинні підтримувати транспортні ініціативи в сільській місцевості, спрямовані на надання транспортних послуг (державних і приватних, індивідуальних чи колективних) і підвищення мобільності в сільських районах для таких груп населення, як молоді люди, які в даний час не мають можливості брати участь в громадському житті через відсутність транспортних засобів.

I.4. Політика освіти та навчання, яка заохочує участь молоді

15. Школа є установою, в якій молоді люди не тільки проводять значну частину свого життя і проходять програму формального навчання, це також місце, в якому формується багато їх думок і поглядів на життя. Важливо, щоб молоді люди дізнавались про участь і демократію в школі, і щоб були доступні належні курси з демократії, участі та громадянства. Однак школа повинна бути також місцем, в якому молоді люди пізнають демократію в дії і в якому їх участь у процесі прийняття рішень знаходить підтримку, стимулюється і сприймається як ефективна. Тому:

- i. місцеві та регіональні органи влади повинні активно заохочувати участь молоді в шкільному житті. Їм слід надавати фінансову та іншу підтримку, таку як приміщення для зустрічей, щоб уможливити створення молодими людьми демократичних об'єднань учнів. Ці об'єднання повинні бути незалежними і самоврядними, і якщо вони бажають цього, вони повинні мати право брати участь в

ухваленні рішень, що стосуються управління школою разом з викладачами та адміністрацією шкіл.

- ii. якщо місцеві та регіональні органи влади відповідають за зміст шкільних програм, їм слід забезпечити, щоб зі студентами та студентськими асоціаціями проводилися консультації на постійній основі стосовно навчальних програм та їх розробки. Вони також повинні гарантувати, щоб громадянська і політична освіта була включена в шкільні навчальні програми та отримувала необхідну підтримку і ресурси в освітніх програмах всіх студентів.

I.5. Політика мобільності та обмінів

16. Місцеві та регіональні органи влади повинні підтримувати об'єднання і групи, що виступають за підвищення мобільності молоді (молодих робітників, студентів або волонтерів) через політику обмінів, і сприяти формуванню зв'язків та усвідомлення себе громадянами Європи.

17. Місцеві та регіональні органи влади повинні заохочувати молодих людей, їх організації та школи брати активну участь у міжнародних двосторонніх заходах, всіх видах обмінів і європейських мережах. Ці органи влади повинні бути готовими надати їм фінансову підтримку, з тим щоб сприяти вивченню іноземних мов і міжкультурним обмінам, а також обміну досвідом.

18. Вони повинні залучати молодих людей та/або їх представників в партнерські комітети та інші органи, що відповідають за здійснення таких обмінів.

I.6. Політика в галузі охорони здоров'я

19. З метою сприяння появі і реалізації проектів, які розробляються молодими людьми і сприяють розвитку концепції всебічного здоров'я і динаміки суспільного життя, місцеві та регіональні органи влади мають створити або розробити інституційний механізм для проведення консультацій між молодіжними організаціями, виборними представниками та всіма соціальними і професійними групами, пов'язаними з питаннями соціального забезпечення і зміцнення здоров'я.

20. Зіткнувшись з руйнівною силою тютюну, зловживання алкоголем і наркотиками серед молоді, місцеві та регіональні органи влади повинні ввести, розробляти і просувати спільно з представниками молодіжних організацій і службами охорони здоров'я місцеву інформаційну політику та консультативні послуги для молодих людей, постраждалих від цих проблем, а також проводити спеціальну підготовку соціальних працівників, волонтерів і керівників організацій, що займаються питаннями профілактики та реабілітації молодих людей.

21. У зв'язку зі збільшенням кількості захворювань, що передаються статевим шляхом, місцевим і регіональним органам влади слід активізувати інформаційні кампанії та профілактичні заходи, спрямовані на молодь, таким чином зміцнюючи в суспільстві дух солідарності, що дозволяє сформуванню соціальні відносини, в яких не мають місця осуд і сегрегація. Молоді люди та представники місцевих молодіжних організацій і служб охорони здоров'я повинні активно брати участь у розробці та проведенні цих інформаційних програм і практичних заходів.

1.7. Політика гендерної рівності

22. У рамках політики, спрямованої на створення оптимальних умов для рівної участі жінок і чоловіків у місцевих та регіональних справах, місцеві і регіональні органи влади повинні вживати рішучі заходи на підтримку доступу молодих чоловіків і жінок до відповідальних посад у професійному житті, асоціаціях, політиці і місцевих та регіональних органах влади.

23. У рамках своїх повноважень, місцеві та регіональні органи влади повинні сприяти, з раннього дитячого віку, освітній політиці рівності між жінками та чоловіками.

24. Проводячи політику рівності між жінками та чоловіками, місцевим і регіональним властям слід:

- i. скласти середньостроковий план з метою усунення нерівності між молодими чоловіками і молодими жінками;
- ii. реалізувати і оцінити заходи, спрямовані на створення рівних можливостей для дівчат і молодих жінок.

25. З метою досягнення цієї мети, ці заходи повинні, зокрема, давати дівчатам і молодим жінкам можливість:

- i. отримувати конкретну інформацію про навчальні курси, що дозволяють отримати професійну кваліфікацію;
- ii. оволодіти професійними навичками, пропонуючи стипендії і спеціальні навчальні курси з професій, у тому числі тих, які традиційно вважаються чоловічими;
- iii. навчати їх управлінню державними справами, надавши їм обов'язки на найвищому рівні на основі квотування для жінок;

- iv. запровадити заходи з фінансування соціальних служб, що надають допомогу дівчатам і молодим жінкам.

I.8. Конкретна політика для сільської місцевості

26. Місцеві та регіональні органи влади повинні брати до уваги різні потреби молоді в сільській місцевості при розробці і створенні дій та заходів, спрямованих на залучення молоді. Таким чином, вони повинні:

- i. забезпечити, щоб політика в галузі освіти, зайнятості, житла, транспорту та інших сферах відображала і враховувала особливі потреби молодих людей, що живуть в сільській місцевості. Ця політика повинна допомогти молодим людям, які хочуть жити в сільській місцевості, зробити це. Молоді люди, що живуть у сільській місцевості, не повинні відчувати незручностей або стикатися з рівнем соціальних послуг і забезпеченням нижчим, ніж у міських районах;
- ii. надавати фінансову й іншу підтримку молодіжним та іншим громадським організаціям у сільській місцевості. Ці організації можуть стимулювати суспільне і культурне життя в сільських громадах і можуть бути цікавими центрами суспільного життя для молодих людей. Молодіжні та інші громадські організації не тільки відіграють важливу роль у стимулюванні участі молоді, вони також можуть підвищити якість життя і вирішити проблеми, пов'язані, наприклад, з сільською ізоляцією.

I.9. Політика доступу до культури

27. Мистецтво і культура існує у формах, які є різноманітними і постійно змінюються, залежно від смаків, місця і часу. Тим не менш, вони є частиною минулої, сьогоденної і майбутньої

індивідуальної та колективної спадщини, у яку наступні покоління роблять свій вклад. Вони, в деякому розумінні, є відображенням кожного суспільства. Молоді люди, через свою культуру та здатність до ініціативи, дослідження та інновацій, будують і відіграють важливу роль в цих культурних подіях. Тому важливо надати їм доступ до культури у всіх її формах і розширювати можливості для творчої діяльності, в тому числі в нових напрямках.

28. Тому місцеві та регіональні органи влади повинні ухвалити, разом з молодими людьми і їх організаціями, політику, спрямовану на те, щоб дозволити їм стати діячими культури, надавши їм доступ до знань, культури і творчої діяльності в спеціально призначених місцях і способами, підходящими для втілення цієї мети.

I.10. Політика сталого розвитку та охорони навколишнього середовища

29. Зіткнувшись з очевидним погіршенням стану навколишнього середовища, місцеві та регіональні органи влади повинні надати фінансову підтримку освітнім проектам у школах і громадських об'єднаннях з метою підвищення рівня інформованості про проблеми навколишнього середовища.

30. Усвідомлення того, що екологічні проблеми мають першорядне значення для молодих людей, які будуть зобов'язані в майбутньому справлятися з наслідками минулих помилок, місцеві та регіональні органи влади повинні підтримувати заходи і проекти, які сприяють сталому розвитку та охороні навколишнього середовища, залучаючи молодих людей та їхні організації.

1.11. Політика боротьби з насильством і злочинністю

31. Беручи до уваги, що жертвами злочинності і насильства часто є молоді люди і визнаючи необхідність пошуку адекватних відповідей на проблеми злочинності і насильства в сучасному суспільстві, а також необхідність безпосереднього залучення молоді в боротьбу з цими проблемами.

32. Місцеві і регіональні органи влади повинні:

- i. залучати молодих людей до рад з профілактики злочинності, якщо вони існують;
- ii. працювати з молодими людьми, які можуть брати участь у злочині або вже були залучені до злочину;
- iii. боротися з насильством на расовому ґрунті всіма доступними засобами;
- iv. припиняти всі форми насильства в школах. Це має бути зроблено в співробітництві з усіма відповідними суб'єктами, такими як органи освіти і міліція, викладачі, батьки і самі молоді люди;
- v. сприяти створенню мереж об'єднань і проєктів, що сприяють боротьбі з насильством і вихованню терпимості як у школі, так і поза нею;
- vi. робити все можливе, щоб захистити молодих людей від сексуальної експлуатації, жорстокого поводження або інших форм поганого поводження, а також створити структури для надання психологічної і матеріальної допомоги і конфіденційного консультування жертв.

33. При здійсненні вищезгаданого, місцевим і регіональним органам влади слід сприяти встановленню атмосфери довіри і

поваги між молоддю та органами державної влади, такими як міліція.

I.12. Політика щодо боротьби з дискримінацією

34. Місцеві та регіональні органи влади повинні активно відстоювати права людини і заходи по боротьбі з дискримінацією меншин (включаючи молодих представників меншин), молодих людей з обмеженими можливостями та інших груп населення, які можуть піддаватися дискримінації, і повинні сприяти розвитку мультикультурних спільнот шляхом інтеграції меншин з урахуванням їх різних потреб, звичаїв, культури і способу життя.

35. У зв'язку з цим, місцевим і регіональним органам влади слід:

- i. ухвалити або підсилити законодавство по боротьбі з дискримінацією, з тим щоб забезпечити рівний доступ для всіх громадян до громадських місць, до професійного навчання, шкіл, житла, культурної діяльності й інших сфер життя. Такий доступ повинен відстежуватися і гарантуватися спільними структурами представників місцевих органів влади та представників меншин і самої молоді;
- ii. сприяти міжрелігійному діалогу, полікультурній антирасистській освіті і просвіті з питань протидії дискримінації в рамках шкільної програми.

I.13. Політика щодо сексуальності

36. У період переходу від залежності в дитинстві від сім'ї, школи, релігійної громади та інших «авторитетів» до самостійного дорослого життя, молоді люди можуть зіткнутися з різними питаннями, що стосуються їх особистих відносин (в сім'ї або

вузькому колі, зі своїми однолітками, з їх другом чи партнером). Виникнення і реалізація їх сексуальних потреб не завжди проходить легко, навіть якщо вони не готові визнати це. Крім того, спостерігається неучтвo відносно питань сексуального здоров'я і недовіра до загальноприйнятого ставлення до ризиків, пов'язаних з деякими формами сексуальної поведінки.

37. Для того, щоб допомогти молодим людям знайти свій шлях у цій області до здорового і повноцінного емоційного життя, місцевим і регіональним органам влади, разом з батьками, школами і організаціями, що працюють у цій галузі, слід розвивати і підтримувати:

- i. недирективне статеве виховання в школах;
- ii. організації та служби, що надають інформацію про взаємостосунки, форми статевого життя і планування сім'ї;
- iii. роботу з групами в цій галузі.

38. Молодих людей слід активно залучати до планування, реалізації та оцінки інформації та інших послуг, спрямованих на молодих людей у цій галузі.

I.14. Політика доступу до прав і права

39. Для того щоб жити разом, суспільства ґрунтуються на правилах, які повинні дотримуватися всіма. У демократичних суспільствах ці правила обговорюються та затверджуються виборними представниками громадян і отримують конкретний вираз, зокрема, у законодавчих текстах, у яких визначаються права і обов'язки всіх людей.

40. Із збільшенням кількості цих текстів, для людини стає все важче і важче знати, дотримуватися і застосовувати їх, що

створює нерівність між громадянами. Молоді люди, природно, стурбовані цим явищем.

41. У зв'язку з цим, місцеві та регіональні органи влади повинні сприяти доступу молоді до своїх прав:

- i. розширюючи їх знання за допомогою розповсюдження інформації, зокрема в школах, групах однолітків та інформаційних послугах;
- ii. шляхом застосування своїх прав через підтримку служб, призначених для роботи разом з молодими людьми, які хочуть цього;
- iii. дозволяючи молодим людям брати участь у складанні нових правил.

Частина II. Засоби для участі молоді

42. З метою досягнення реальної участі молоді, в розпорядження молоді повинен бути наданий певний набір інструментів. Це тягне за собою розвиваюче навчання участі молодих людей, тримання їх в курсі, надання їм засобів зв'язку, підтримку молодіжних проєктів і визнання та надання більш високого профілю готовності молодих людей присвятити себе служінню суспільству і неоплатній праці. Участь відбувається тільки з повною самовіддачею, коли визнається роль молодих людей в політичних партіях, профспілках і громадських об'єднаннях і, насамперед, коли існують зусилля, щоб сприяти формуванню молодіжних об'єднань за участю і силами самих молодих людей.

II.1. Навчання молоді приймати участь

43. Місцеві та регіональні органи влади, які усвідомлюють домінуючу роль, яку відіграють школи в житті молодих людей, повинні забезпечити в шкільному середовищі підтримку та підготовку молоді до участі, виховання в галузі прав людини та неформальне навчання в школах. Вони також повинні забезпечити навчання і підтримку участі молоді в громадських об'єднаннях і в житті місцевих громад за допомогою:

- i. професійного навчання для вчителів та працівників у справах молоді в сфері заохочення участі молоді;
- ii. всіх форм участі учнів в житті школи;
- iii. програм громадянської освіти в школах;
- iv. навчання груп однолітків, надаючи приміщення і засоби, а також підтримуючи обмін позитивним досвідом.

II.2. Інформування молоді

44. Інформація часто є ключем до участі, а право молоді на доступ до інформації про можливості та питання, що стосуються їх, ще більше визнається в офіційних європейських і міжнародних документах, і не тільки в контексті місцевого і регіонального життя.

45. Для того, щоб брати участь в заходах і в житті своєї громади або користуватися послугами і можливостями, спрямованими на них, молоді люди повинні знати про них. Участь у заходах і проектах, які цікавлять їх і які вони самі організовують, часто є кроком у процесі їх заохочення до більш активної участі в житті суспільства, включаючи політичне життя.

46. Тому місцевим і регіональним органам влади слід підтримувати й удосконалювати існуючі інформаційні та консультаційні центри для молодих людей з тим, щоб гарантувати, що вони надають якісні послуги, які відповідають потребам молодих людей. У місцях, де такі центри відсутні, місцеві та регіональні органи влади та інші відповідні суб'єкти повинні заохочувати і допомагати створенню належних інформаційних служб для молоді, зокрема, за допомогою існуючих структур, таких як школи, молодіжні служби і бібліотеки. Конкретні заходи повинні бути вжиті для задоволення інформаційних потреб тих молодих людей, які відчують труднощі в доступі до інформації (мовні бар'єри, відсутність доступу до Інтернету тощо).

47. Інформаційні послуги для молоді повинні відповідати певним професійним принципам і стандартам.¹ Органам державної влади слід забезпечити дотримання таких стандартів та

¹ Див., наприклад, Європейську молодіжну інформаційну хартію, ухвалену Європейським агентством з інформації молоді та консультування (ERYICA).

їх постійне вдосконалення, де це можливо, відповідно до набору узгоджених на національному (чи регіональному) рівні параметрів і стандартів якості. Молоді люди повинні мати можливість брати участь у підготовці, реалізації та оцінці заходів та інформаційних продуктів молодіжних інформаційних центрів / служб, і бути представленими в їх керівних органах.

II.3. Сприяння участі молоді за допомогою інформаційних та комунікаційних технологій

48. Інформаційні та комунікаційні технології можуть відкрити нові можливості для інформування та участі молодих людей. Вони можуть бути використані для обміну найрізноманітнішою інформацією, і завдяки їх інтерактивному характеру – для розширення участі молодих людей. Тому місцевим і регіональним органам влади слід використовувати ці технології у своїй інформаційній політиці та політиці участі, за умови, що доступ до них буде гарантований для всіх молодих людей з точки зору місць доступу та ознайомлення з цими новими інструментами.

II.4. Сприяння участі молоді в засобах масової інформації

49. Молоді люди є основними споживачами продукції засобів масової інформації; вони також можуть бути дієвими особами в цій галузі, розширюючи таким чином можливості, які їм надаються, щоб виразити себе і взяти участь у підготовці інформації, що публікується засобами масової інформації. Завдяки їх підходу до деяких питань, вони дозволяють надавати різну і часто більш доступну інформацію своїм одноліткам. Така участь також дозволяє молодим людям зрозуміти, як будується інформаційна робота, і здобути необхідне критичне мислення.

50. У зв'язку з цим, місцеві і регіональні органи влади повинні підтримувати створення і функціонування засобів масової інформації (радіо, телебачення, друкованої та електронної преси і т.д.), які були розроблені молодими людьми для молодих людей, а також відповідних навчальних програм.

II.5. Заохочення молодих людей для проведення добровільної роботи і присвячення себе службі суспільству

51. Молоді люди повинні отримувати підтримку і заохочуватися до участі у волонтерській діяльності. У той час, коли молоді люди знаходяться під зростаючим тиском досягти успіху в навчанні і у праці, важливо сприяти волонтерству і визнавати його. Таким чином, місцеві та регіональні органи влади повинні:

- i. підтримувати створення добровільних центрів і розвивати ініціативи, спрямовані на підтримку і пропаганду участі молоді у волонтерській діяльності, такий як інформаційно-рекламні кампанії.
- ii. у партнерстві з молоддю, громадськими організаціями, органами освіти та роботодавцями розробити системи визнання безвідплатної діяльності в системі формальної освіти і в сфері зайнятості.

II.6. Підтримка молодіжних проектів та ініціатив

52. Через свої надії і бажання, молоді люди мають безліч ідей, які можуть бути трансформовані в проекти та заходи на місцевому рівні, які є вигідними для всіх. При належній підтримці, ці проекти, їх успішна реалізація, так само як і невдачі також можуть допомогти молоді виховати в собі почуття відповідальності і самостійності, ставши таким чином

соціальними суб'єктами. Тому місцевим і регіональним органам влади слід сприяти реалізації таких проектів, незалежно від того, маленькі вони чи великомасштабні, допомагаючи їм шляхом залучення професіоналів і надання доступу до фінансової і матеріально-технічної допомоги.

II.7. Популяризація молодіжних організацій

53. Молодіжні організації унікальні тим, що вони в основному фокусуються на відображенні думок і обслуговуванні потреб і інтересів молоді. Вони також надають простір, в якому молоді люди можуть пізнати і випробувати на практиці можливості та складнощі участі в прийнятті рішень і співпраці з іншими молодими людьми. Вони можуть бути структурованими організаціями або неформальними групами молодих людей. Важливо, щоб молоді люди мали можливість вступити в молодіжну організацію за своїм вибором в їх громаді, якщо вони того побажають. Молоді люди також повинні мати право на підтримку створення своїх власних організацій, якщо вони цього захочуть. Тому:

- i. місцеві та регіональні органи влади повинні мати спеціальні бюджетні кошти виключно для підтримки молодіжних організацій, які здійснюють діяльність або надають послуги, або виступають як голос молоді у даній місцевості, або ж відстоюють молодь. Перевагу слід віддавати тим організаціям, якими управляють самі молоді люди і/або мають процедури і системи, що дозволяють забезпечити активну участь молоді;
- ii. місцеві та регіональні органи влади повинні розробити принцип спільного управління і систему прийняття рішень Ради Європи спільно з молоддю та молодіжними організаціями у питаннях, що мають відношення до молоді. Важливо, щоб там, де застосовуються такі

структури спільного управління, молоді люди і молодіжні організації користувалися пошаною як повноправні партнери, а також мали вибір не брати участь, якщо вони того побажають.

II.8. Участь молоді в неурядових організаціях (НУО) та політичних партіях

54. Динамічний, незалежний і активний неурядовий сектор є найважливішим елементом будь-якого насправді демократичного суспільства. Важливо також, щоб інші сектори громадянського суспільства такі, як політичні партії, були сильними і активними на місцевому та регіональному рівнях. Участь у демократичному житті будь-якої країни, регіону або міста не зводиться до голосування кожні кілька років. Тому участь у діяльності неурядових організацій та політичних партій настільки важлива, тому що вони допомагають громадянам брати участь і впливати на рішення і дії на постійній основі. Тому дуже важливо, щоб молоді люди отримували підтримку і заохочувалися до участі в асоціативному житті у своїх громадах.

55. Місцеві і регіональні органи влади повинні виділяти НУО фінансові та інші ресурси, які активно сприяють участі молоді в їх діяльності, а також демократичним структурам і процедурам прийняття рішень.

56. Місцеві та регіональні органи влади повинні неупереджено та спільно з політичними партіями сприяти залученню молоді в партійну політичну систему в цілому і підтримувати конкретні дії, такі як навчання.

Частина III: Інституційна участь молодих людей в місцевих і регіональних справах

57. З метою здійснення різних галузевих стратегій, викладених в Частині I, місцевим і регіональним органам влади слід ввести в дію відповідні структури або механізми, що дозволять забезпечити участь молоді у прийнятті і обговоренні рішень, які стосуються їх.

58. Ці структури можуть приймати різні форми, залежно від рівня, на якому вони створюються, як-от село, невелике місто, передмістя великого міста або навіть регіон. Вони повинні створити умови для справжнього діалогу і партнерства між молоддю та місцевими та регіональними органами влади, і вони повинні дати можливість молодим людям і їх представникам стати повноправними дієвими особами політики, що їх стосується. Такі структури зазвичай повинні бути представницькими і на постійній основі займатися всіма питаннями, в яких молоді люди висловлюють інтерес. Крім того, може бути передбачено створення спеціальної структури для обговорення або діяльності на основі конкретного питання. В окремих випадках може виявитися доцільним поєднувати різні форми.

III.1. Молодіжні ради, молодіжні парламенти, молодіжні форуми

59. Ефективна участь молоді в місцевих і регіональних справах повинна бути заснована на розумінні соціальних і культурних змін, що відбуваються в їх громаді, і вимагає постійної представницької структури, такої, як молодіжна рада, молодіжний парламент або молодіжний форум.

60. Така структура може формуватися за допомогою виборів, призначення з організацій молодих людей та/або на

добровільній основі. Її склад повинен відображати соціальну структуру громади.

61. Молоді люди повинні безпосередньо відповідати за проекти і відігравати активну роль у реалізації відповідних стратегій. Для цього, місцеві і регіональні органи влади повинні створити або підтримувати структури, що забезпечують активну участь молоді.

62. Ці структури забезпечують фізичну основу для вільного вираження молодими людьми їхніх проблем, особливо щодо доведення проблеми до відома органів влади, а також можливість внесення пропозицій до них. Питання, які будуть підняті, можуть відображати ті, що передбачені в Частині I цієї Хартії.

63. Ролі такої структури можуть включати:

- i. забезпечення форуму для вільного вираження молоддю своїх проблем, що стосуються, зокрема, пропозицій і політики влади;
- ii. пропонування можливості для молодих людей сформулювати свої пропозиції для місцевих і регіональних органів влади;
- iii. надання можливості органам влади консультувати молодь з конкретних питань;
- iv. забезпечення форуму, на якому проекти за участю молодих людей розробляються, контролюються та оцінюються;
- v. забезпечення форуму для сприяння проведенню консультацій з асоціаціями та молодіжними організаціями.

vi. сприяння участі молоді в інших консультативних органах місцевих і регіональних влад.

64. Надаючи молодим людям можливість висловлюватися і діяти для вирішення проблем, що їх стосуються, структури такого роду забезпечують навчання принципам демократичного життя і управлінню суспільними справами.

65. Тому молодь слід заохочувати до участі в таких структурах і діяльності, здійснюваній в їх рамках, з метою сприяння їх потенціалу вивчення і практичної реалізації принципів демократичного громадянства. А для тих молодих людей, які є ініціаторами проектів і діалогу з владою, такого роду структури служать ще й форумом для навчання основам демократичного лідерства.

66. Місцеві та регіональні органи влади і самі молоді люди також виграють від ефекту мультиплікатора, який може справити участь молоді в таких структурах, особливо в плані заохочення молодих людей у здійсненні їх цивільних прав, таких як участь у виборах та інших формах вираження своєї думки, включаючи референдуми.

III.2. Підтримка структур, що забезпечують участь молоді

67. З метою ефективного функціонування, інституційні структури, що забезпечують участь молоді (як формальні, так і неформальні) потребують ресурсів і підтримки. Для цього, місцеві і регіональні органи влади повинні виділяти таким структурам приміщення, фінансові кошти і матеріальну підтримку, необхідні для цілей забезпечення їх нормального і ефективного функціонування. Виділення таких коштів не виключає, що ці структури можуть отримувати додаткову

фінансову і матеріальну підтримку з інших джерел, таких як приватні фонди і компанії.

68. Місцеві та регіональні органи влади повинні гарантувати надання підтримки структурам, що забезпечують участь молоді. Для цього їм слід призначити гаранта - особу або групу осіб, яка відстежувала б надання підтримки і до яких ці структури могли б самі звернутися у разі потреби.

69. Така особа або група осіб повинні бути незалежними від політичних структур і структур, що забезпечують участь молоді, а призначення повинні погоджуватися спільно обома структурами.

70. На додаток до забезпечення вищезгаданої підтримки, функції цієї особи (осіб) можуть включати:

- i. виступати в якості посередника між молоддю та обраними місцевими та регіональними представниками з питання, піднятого тією або іншою стороною;
- ii. виступати в якості адвоката молодих людей у відносинах з місцевими і регіональними органами влади в напружених ситуаціях між ними;
- iii. виступати в якості каналу, через який місцеві та регіональні органи влади можуть спілкуватися з молодими людьми;
- iv. регулярно підготовлювати доповіді для молодих людей і місцевих та регіональних органів влади з метою оцінки рівня участі молоді в громадському житті на місцевому і регіональному рівні, наприклад, шляхом реалізації проектів або участі в молодіжних структурах, а також впливу їхньої участі.

Молоді люди повинні брати участь в демократичних структурах і процесах, висловлювати свої думки і приймати рішення, які впливають на них та їхнє життя. Їхня участь є невід'ємною, якщо ми хочемо побудувати більш демократичні, турботливі та заможні суспільства.

Конгрес місцевих і регіональних представників влади Ради Європи переконаний, що саме на місцевому та регіональному рівнях участь молоді може найефективніше вкоренитися і процвітати. Ще в 1992 р. Конгрес ініціював створення Європейської хартії участі молоді в місцевому та регіональному житті, переглянута в 2003 р. з метою кращого відображення змін в суспільстві.

Переглянута Хартія містить принципи, прогресивні методи та настанови для покращення участі молоді на місцевому та регіональному рівнях. В ній також викладені основні вимоги для того, щоб ця участь була ефективною, тобто молоді люди повинні мати необхідні права, засоби, простір, можливості і підтримку. Ця Хартія не є документом, який має юридичну силу, однак держави-члени мають моральне зобов'язання втілювати її.

www.coe.int

Рада Європи є провідною організацією на континенті у галузі захисту прав людини. Вона включає в себе 47 країн-членів, 28 з яких є членами Європейського Союзу. Конгрес місцевих і регіональних влад – це інституція Ради Європи, яка відповідає за посилення місцевої та регіональної демократії у 47 країнах-членах. Конгрес складається з двох палат – Палати місцевих влад та Палати регіонів, а також трьох комітетів. 648 обраних місцевих представників представляють понад 200,000 місцевих та регіональних органів влади.